

Javno savjetovanje – upotreba jezika u institucijama, tijelima, uredima i agencijama EU-a

Javno savjetovanje - 23/07/2018

Javno savjetovanje – upotreba jezika u institucijama, tijelima, uredima i agencijama EU-a [1]
Kontekst

Jezik je ključna sastavnica naše komunikacije. Europska unija, s 28 država članica, 24 službena jezika i više od 500 milijuna građana, ima obvezu poštovati i očuvati jezičnu raznolikost kao dio naše kulturne baštine. Ta obveza izrijeком je navedena u Ugovorima EU-a [2] i u Povelji EU-a o temeljnim pravima [3].

Jezici koje institucije EU-a upotrebljavaju za komuniciranje s javnošću iz tog su razloga vrlo važni. Postoje određena specifična prava povezana s jezicima. Građani EU-a mogu se pisanim putem obratiti bilo kojoj od institucija EU-a na službenom jeziku po vlastitom izboru i imaju pravo dobiti odgovor na istom jeziku [4]. Svi zakoni EU-a moraju se objaviti na svim službenim jezicima kako bi se povećala vjerojatnost da će javnost razumjeti one koji se primjenjuju na nju. Ako nije riječ o jednom od tih specifičnih primjera, institucije EU-a donekle imaju diskrecijsko pravo odlučivanja o tome koje jezike upotrebljavati u određenim situacijama. Način na koji se koriste tim diskrecijskim pravom pitanje je dobrog upravljanja.

Broj službenih jezika porastao je s četiri (1958.) na današnja 24 jezika. To predstavlja mnoge izazove za javnu upravu EU-a. Teškoće u provedbi koje se najčešće navode jesu povećani troškovi prevođenja, sporije donošenje odluka i odstupanja među inačicama na različitim jezicima. Postoje tvrdnje da jezična raznolikost i jednakost ne trebaju biti apsolutne i da se moraju prilagoditi učinkovitosti uprave i proračunskim ograničenjima.

S obzirom na to da mnogi građani EU-a govore samo jedan službeni jezik (ili ograničen broj službenih jezika) [5], ograničenja u pogledu korištenja službenim jezicima smanjuju mogućnost građana da komuniciraju s institucijama EU-a. Važno je zajamčiti razmjernost i pravednost svih ograničenja korištenja jezicima. Institucije i tijela EU-a trebali bi primjerice pažljivo razmotriti situacije u kojima bi bilo prihvatljivo komunicirati ili obavljati djelatnosti na samo jednom službenom jeziku ili na malom broju službenih jezika.

Ombudsmanica je proteklih godina ispitala jezične politike pojedinih institucija EU-a. Jedan od zaključaka jest taj da institucije EU-a mogu opravdano ograničiti korištenje jezicima u internoj komunikaciji i dokumentima [6]. Drugi je zaključak da se jezična ograničenja mogu opravdano primjenjivati u okviru upravnih postupaka u kojima sudjeluju vanjski subjekti, kao što su javni natječaji ili pozivi na podnošenje prijedloga, u okviru kojih EU komunicira s ograničenom skupinom subjekata. Međutim, Ombudsmanica napominje da postoje znatne neusklađenosti među institucijama: ako postoje, trenutačno se jezična ograničenja i pravila

koja se odnose na njih razlikuju od jedne institucije EU-a do druge. U nedostatku jasnih pravila i pravog obrazloženja za primjenu režima jezičnih ograničenja ne iznenađuje što je javnost možda zbunjena.

Područje koje izaziva posebnu zabrinutost odnosi se na korištenje jezicima na internetskim stranicama institucija, koje su među prvim izvorima informacija za ljude koje zanimaju politike i programi EU-a. Čini se da svaka institucija EU-a donosi vlastite odluke o tome hoće li se njezine internetske stranice prevoditi (i ako hoće, koji dijelovi i na koje jezike). Ako internetske stranice nisu dostupne na svim službenim jezicima, znatnom dijelu javnosti pristupanje informacijama vjerojatno će biti otežano ili nemoguće.

Još jedno područje koje izaziva zabrinutost odnosi se na javna savjetovanja u okviru kojih se nastoji prikupiti mišljenja javnosti o novim politikama ili mogućim zakonodavnim prijedlozima. Jezična ograničenja tih javnih savjetovanja vjerojatno će znatno ograničiti mogućnost običnih članova javnosti da doprinesu takvim savjetovanjima.

Poziv na podnošenje komentara

Ombudsmanica bi željela potaknuti raspravu o tome kako institucije EU-a mogu najbolje komunicirati s javnošću na način u kojem bi se odražavala prihvatljiva ravnoteža između potrebe za poštovanjem i poticanjem jezične raznolikosti s jedne strane te upravnih i proračunskih ograničenja s druge strane.

Kako bi započela tu raspravu, Ombudsmanica poziva javnost da odgovori na sljedeća pitanja:

I. Pravila i prakse jezičnih ograničenja

1. Način na koji različiti dijelovi administracije EU-a čine informacije dostupnima na različitim službenim jezicima EU-a nije transparentan (i postoji malo službenih pravila). U to se ubrajaju, primjerice, kriteriji koji se upotrebljavaju prilikom donošenja odluke o tome kojim se jezicima koristiti u određenim kontekstima. Na koji se način te razlike mogu ukloniti? Ako postoje, koji se dodatni kriteriji trebaju primjenjivati?

2. Treba li svaka institucija EU-a imati jezičnu politiku i, ako treba, što se njome treba obuhvatiti? Treba li takve jezične politike objavljivati na internetskim stranicama institucija? Koliko bi takva politika trebala biti detaljna s obzirom na specifične slučajeve u kojima je izbor jezika ograničen?

3. Treba li svaka institucija imati politiku koja bi se odnosila na okolnosti u kojima institucija može prevesti informacije ili dokumente na zahtjev? Ako treba, na koji se način ta politika može oblikovati kako bi se izbjegli nerazmjerni troškovi?

II. Internetske stranice EU-a

4. Koja bi se opća jezična načela trebala primjenjivati na internetske stranice institucija EU-a? Prema vašem mišljenju, koji bi dijelovi internetskih stranica EU-a posebice trebali biti dostupni na svim ili mnogim jezicima EU-a?

5. Bi li sažetci o ključnim pitanjima objavljeni na svim ili mnogim službenim jezicima bili korisni?

6. Je li prihvatljivo da u određenim okolnostima materijali budu dostupni na malom broju jezika, a ne na svim službenim jezicima? Ako jest, koje bi kriterije trebalo primijeniti za određivanje načina na koji se ti jezici biraju (primjerice broj stanovnika koji govori određenim jezikom, razina jezične raznolikosti stanovništva itd.)?

III. Javna savjetovanja

7. U travnju 2017. Europska komisija donijela je nova unutarnja pravila kojima je propisano da se dokumenti koji se odnose na javna savjetovanja o „prioritetnim inicijativama“ godišnjeg programa rada Komisije objavljuju na svim službenim jezicima EU-a. Sva ostala javna savjetovanja trebaju biti dostupna barem na engleskom, francuskom i njemačkom. Javna savjetovanja za koja postoji „velik javni interes“ trebaju biti dostupna na dodatnim jezicima. Nadalje, „stranice za savjetovanja ili njihov sažetak moraju se prevesti na sve službene jezike EU-a“.

Prema vašem mišljenju, je li tom politikom postignuta prava ravnoteža između potrebe za poštovanjem i poticanjem jezične raznolikosti s jedne strane te upravnih i proračunskih ograničenja s druge strane? Radi li se o vrsti politike za koju bi bilo razumno da je donesu i ostale institucije EU-a?

IV. Ostalo

8. Jedini primjer određenog zakonodavstva koje se odnosi na to kako se administracija EU-a koristi jezicima potječe iz 1958. [7] kada je bilo šest država članica i četiri službena jezika. Smatrate li da bi u trenutačnim okolnostima novo zakonodavstvo bilo korisno? Ili smatrate da se jezična pitanja najbolje rješavaju izvan detaljnih pravnih okvira?

9. Svako povećanje količine informacija i dokumenata koji se objavljuju na svim jezicima EU-a uključuju dodatne troškove prevođenja. Što predlažete kao način na koji bi se ti dodatni troškovi trebali podmiriti? Iz drugih dijelova proračuna EU-a? Dodatnim namjenskim sredstvima pojedinih uključenih država članica? Nekim drugim sredstvima?

10. U kojoj se mjeri tehnologija može primjenjivati kako bi se izradili prijevodi s raznih izvornih jezika na razne ciljne jezike EU-a? Imajući na umu mogućnost da „strojni“ prijevodi nisu uvijek u potpunosti točni, bi li to bila prihvatljiva cijena za bržu i jeftiniju objavu prijevoda dokumenata?

Kako sudjelovati

Rok za podnošenje komentara jest **30. rujna 2018.**

Potičemo osobe koje doprinose na upotrebu mrežnog obrazca . Ukoliko to nije moguće, doprinosi mogu biti učinjeni putem e-pošte kroz naš kontaktni obrazac ili putem pošte na:

European Ombudsman, 1 avenue du Président Robert Schuman, CS 30403, F – 67001
Strasbourg Cedex, Francuska

Na početku svojeg komentara jasno navedite „language consultation – SI/98/2018/TE”.

Komentari se mogu predati na bilo kojem od 24 službena jezika EU-a.

Ombudsmanica te komentare namjerava učiniti dostupnima na svojim internetskim stranicama. Fizičke osobe koje u skladu s Uredbom 45/2001 o zaštiti osobnih podataka [8] ne žele da se njihovo ime objavi, trebaju o tome obavijestiti Europskog ombudsmana.

Ako su vam potrebne dodatne informacije, obratite se gđi Tanji Ehnert, službenici za obradu predmeta u Uredu Europskog ombudsmana (tel.: +32 2 284 67 68).

[1] Dalje u tekstu: „institucije EU-a”.

[2] Članak 3. stavak 3. Ugovora o Europskoj uniji.

[3] Članak 21. i 22. Povelje EU-a o temeljnim pravima.

[4] Članak 20. stavak 2. i članak 24. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, članak 41. stavak 4. Povelje EU-a o temeljnim pravima.

[5] Za pregled znanja stranih jezika građana EU-a vidjeti publikaciju Europskog parlamenta *European Strategy for Multilingualism: benefits and costs* (Europska strategija za višejezičnost: prednosti i troškovi), (2016.), str. 8. Dostupno na:
[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/573460/IPOL_STU\(2016\)573460_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/573460/IPOL_STU(2016)573460_EN.pdf)

[6] Članak 6. Uredbe br. 1/1958 o određivanju jezika koji se koriste u Europskoj ekonomskoj zajednici, SL 1958 017, str. 385. (Uredba 1/1958).

[7] Uredba 1/1958.

[8] Uredba (EZ) br. 45/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2000. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama i tijelima Zajednice i o slobodnom kretanju takvih podataka, SL L 8, str. 1. Također pogledajte:
<http://www.ombudsman.europa.eu/hr/resources/dataprotection/home.faces> .